

MEZŐGAZDASÁGI NÉPOKTATÁS

A GAZDASÁGI SZAKTANÍTÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HÍVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: Egész évre 8— pengő.
Az előfizetési- és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete főpénztárának Túrkevére az 54.135.sz. csekk számlán küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ
VITÉZ GYUTAY ISTVÁN

Megjelenik egy évben 11-szer.
Szerkesztőség: Gyöngyös. (Önálló Gazdasági Iskola.) Kiadóhivatal: Túrkeve. Az egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: NÁRAY FERENC elnök, Lajosmizse. Kiadótulajdonos: A Gazd. Szaktanítók Orsz. Egyesülete, Lajosmizse.

A mi sorsunk

az örökös reménykedés, aggodás iskoláink és saját sorsunk felett. Életünk az éjjel-nappali küzködés, törődés, a kenyérharc. Munkánk eredménye reális, számokban kifejezhető, kézzelfogható, de jutalma alig több a vállvergetésnél. Legfőbb támaszunk — feletteseink erkölcsi segítségén kívül — szívós akaratumk, munkabírásunk, kitartásunk és tudásunk. Mégsem boldogulunk! Szavunk nem hallatszik messzire, megértésre alig talál s visszhangja még elkeseredésünknek is alig van, de legkisebb támadásunk azonnal ideges visszhangra talál. Elleneink támadását viszont csak csinján szabad visszavernünk.

Negyedik évtizede szántjuk a rögös magyar ugart s most elértük, hogy újításaink során még cimbitorlók is lettünk. Nekünk csak a régi köntösben szabad a nyilvánosság elé lépni.

Kezdetben biztató, szép jövőt reméltünk, türelemmel, kitartással küzdöttünk iskoláinkért, a magyar gazdaifjúságért, a magyar faj jobb boldogulásáért, gazdasági talpraállásunkért, saját sorsunk javulásáért. Biztatás, anyagi és erkölcsi támogatás kísérte akkor munkánkat. Azonban mielőtt iskoláink is, magunk is erősek és edzettek lehettünk volna, a hatalomféltek részéről gáncsvetéssel, közönnyel, a halogatás idegőrlő szimptomáival találtuk magunkat szemben. Majd a gazdasági válsággal, a nincstelenséggel kellett megküzdenünk, s mi mégis bizunk, remélünk.

Egyik kezünkkel az ekeszarvát fogjuk, a másikkal a gazdasági haladás és tudás könyvét forgatjuk. Éjjel-nappal kis gazdaságunk jövőjén, ifjúságunk gazdasági képzésén és erkölcsi nevelésén fáradozunk. Szántjuk a magyar ugart, vetjük a nemes vetőmagot s aratjuk az aranykalász mellett az igazi szaktanító sorsot, mely azóta is csak a reménykedésben, a jobb sors sóvárságában jutott nekünk osztályrészül. Mi munkánk közben nem járhatunk kesztyűskézvel, szürkelovas kettős fogatú hintón, de még lóháton sem; csak az apostolok lovain, vagy

legfeljebb saját kétkerekű paripáinkon: kerékpáron. És mégsem váltunk biciklista ember-típusokká, felfelé is azt mutatjuk, amit lefelé érzünk, s amit magunk is átélünk. Mi hajnalban kelünk, késő este fekszünk. Nem úgy, mint többi pedagógus társaink, mert mi gazdapedagógusok vagyunk s a dolog egyik végét mindig nekünk kell fognunk.

Egyik percben kis gazdaságunk munkáit indítjuk, a másokban tollat ragadunk, aztán szaktanácsokat adunk, előadást tartunk, ünnepelet rendezünk, majd kézimunkázunk, sütünk, főzünk, fúrunk, faragunk, kötünk, szövünk, kiállítás rendezünk, stb. Minket a hivatásunk, a gyakorlat, — az élet embereivé nevelt, s mi e hivatást mindenkor nemesnek és magasztosnak tartottuk és tartjuk kidőlésünkig. És bizunk sorsunk jobbrafordulásában, igaz ügyünk győzelmében.

Amikor e nagy várakozásunkban, reménykedésünkben életünk egén a hajnalpírt keressük: minden besötétül körülöttünk. Ellenségeink a sötétben bujkálva dolgoznak ellenünk s mi béklyóbavert, de ökölboszorított kézzel vagyunk kénytelenek túrni alattomos munkájukat. Vihar előtti halk susogást hallunk s úgy érezzük, hogy sorsunk válaszuton áll, révedező tekintetünk azonban máris csak a balra vezető utat látja. Hát a mi sorsunk sohasem fordul jobbra? A mi szavunk örökké a némaságba vész? Nem, ez nem lehet.

Mi bizunk szebb jövőnkben. Reménykedünk abban, hogy sorsunk munkálói felfigyelnek érveléseinkre, megértik és méltányolják igyekezetünk indítókait; lelkükbe vésik szomorú helyzetünket s támogatásunkra sietnek mielőtt kétségbeesnénk. Hisz nemcsak rólunk van szó, hanem sok ezer magyar gazdaifjúról, a szebb magyar jövődőről, nemzetünk boldogulásáról. Olyan alkotásról, mely hírt, nevet és dicsőséget szerez alkotójának.

De, ha reményeinkben mégis újból csalódnánk, akkor tovább küzdünk, harcolunk igaz ügyünkért, mert a gazdasági szaktanítóság sorsa nem maradhat örök reménykedés, aggodás, törődés és csalódás. (v. Gy.)

Megoldást nyer a gazdasági szaktanítóképzés.

Régen vajudik a gazdasági szaktanítóképzés ügye, mely sehogy sem tudott dülőre jutni. A jelek szerint most már röviden megoldódik ez a kérdés is. A hírek szerint még ebben az évben Kecskeméten megnyílik a gazdasági szaktanítóképző. A jelenlegi mezőgazdasági szakiskolát (régi földmivesiskolát) teljes egészében ennek rendezik be, ahol úgy a férfi-, mint a női gazdasági szaktanítóképzés fog történni. Két éves lesz a tanfolyam, nem főiskolai, hanem mint a multban, középiskolai jellegű marad. Befejezett tények előtt állunk, amennyiben ezt úgy a kultusz-, mint a földmivelésügyi miniszter úr a képviselőház bizottsági ülésein bejelentették.

A miniszteri bejelentések a szaktanítói körökben meglehetősen nagy meglepetést okoztak. A szaktanítóság tudta, érezte, hogy folyának-e tekintetben tanácskozások, vélemény nyilvánítások, de bizott, reménykedett, hogy ő reá és az önálló gazdasági népiskolák jövőjére oly nagyfontosságú kérdésben a döntés előtt meghallgatják a szaktanítóság szavát is. Sajnos, ez tudtunkkal nem történt meg. Ismét rólunk, nélkülünk történt a döntés. A Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesületének e tekintetben hozott határozatát lapunk e helyén jsmertettük. E szerint a gazdasági szaktanítóképzés a gazdasági akadémia és betetőzésül a Gazdaságtudományi Egyetem elvégzése lett volna. Egyhangulag hozott határozatunk tehát teljes vereséget szenvedett. Továbbra is megmarad a volt földmivesiskolai-jellegű képzés, melyről annyi szomorú tapasztalata van a gazdasági szaktanítóságnak. Nem ismerjük az érveket, melyek határozatunk ellen szólottak, csak a tényeket látjuk, hogy megoldást nyer a képzés ügye, a régi formában.

Mint törvénytisztelő emberek nem tehetünk egyebet, mint azt, hogy tisztelettel tudomásul vesszük. Ezt a megoldást azonban csak ideiglenesnek tekintjük, mert a gazdasági szaktanítóságnak munkaköre, célkitűzései föltétlenül a magasabb képzést követelik, amiért is küzdelmüket tovább kell folytatnunk, míg célunkat el nem érjük.

Mindenekelőtt megállapíthatjuk, hogy a képzés ezen új rendezése a jelenhez képest

nem haladást, de határozottan visszaesést jelent. A férfi statusunk fiatalabb tagjainak $\frac{1}{3}$ része ma gazdasági akadémiát végzett okleveles gazda, akik azonfelül pedagógiai képesítés elnyerése végett elvégezték a tanítóképző V. évfolyamát, illetve tanítói oklevelet kellett szerezniök. Így kettős diploma birtokában végzik munkakörüket. A gyakorlati életben a legteljesebb mértékben megállják helyüket. Ezt a képzést a gyakorlati élet formálta ki. Ez igen jól bevált mód volt, melytől igen sokat vártunk az önálló gazdasági népiskolák fejlődésében.

Ezzel szemben fog állani a mostan megnyíló kétéves középfoku gazdasági iskola, végzett tanfolyamos tanítóival. A jelen, — még kevésbé a jövő — gazdasági népiskola oktatója már nem lehet a régi tanfolyamos, középfoku szakiskolát végzett szaktanító, hanem csakis gazdasági akadémiát, egyetemet végzett gazdász, aki a nevelés és módszertanból is szerez képesítést; akinek megfelelő gazdasági gyakorlata is van, hogy a reá bizott kisebb tangazdaság mintaszerű vezetését, községe kis és nagyobb gazdáinak szaktanácsadását eredményesen elláthassa. Nincs veszedelmesebb a félművelt embernél, de még nagyobb, helyrehozhatatlanabb kárt okozhat a köznek a félig képzett gazdász-oktató, aki egy egész falunak és környéknek okozhat kárt. Erre vonatkozólag idézzük a „Köztelek“ 1926. márc. 14. számának. „Jó tanítókat a falvaknak“ című cikk következő sorait: „Törvényesen kell rendezni a gazdasági népiskolák ügyét, mindenekelőtt pedig megfelelő szaktanítókról kell gondoskodni. Az alsó és középső fokon egységessé kellene tenni a tanárképzést s a szakképzést pedagógiai alapokra kell építeni. Minden azon múlik, hogy a falvak jó gazdasági szaktanítókat kapjanak, mert a tapogatózó kontárnak hátat fordít a közönség, míg avatott, ügyes férfiak munkája lassacskán átalakítja a falvak egész gazdasági életét. Jó tanítókat kérünk tehát a falvaknak, ezek nélkül nincs jó iskola.“ Akkor is örömmel vettük e sorokat, de hiszszük, hogy egy évtized után is egymásra találunk gondolataink. Egyek vagyunk a „Köztelek“ neves írójával abban, hogy az alsó és középső fokon alapos képesítésű embereket kell állíta-

nunk az iskolákba és hogy ezt a képzést egységessé kell tenni. Csonka-hazánk semmi különösebb érdeke nem teszi indokolttá, hogy az alsó és középfokú gazdasági tanárképzés külön-külön intézményekben történjék, s egyik a másikkal szemben háttérbe szoríttassék. Sőt az ország érdeke éppen azt kívánja, hogy ne forgácsolódjanak szét az erők. Ne órlódjék fel munkaszeretetük és készségük. Ne legyenek a gazdasági tanerők között mesterséges akadályok, ellentétek, külön kasztok.

A ma faluja már nem elégszik meg a kisebb képesítésű és tudású vezetőkkel. Hogy hasonló példára hivatkozzunk újabban a szakirányú iparostanonc-iskolákban (fokozat tekintetében megfelelnek az önálló gazdasági népiskolának) az előadók csakis középiskolai, polgári iskolai tanárok, vagy mérnökök, iparművészek lehetnek. Az iparos és kereskedő társadalom tehát már iskoláiban kikövetelte az egyetemi képesítésű oktatókat. Ezekről várja, reméli tudásának, szakértelmének elmélyítését, jobb boldogulását. És ez jól is van így, ha a termelő egyedek a szakműveltség alaposabb ismeretei után vágyakoznak és akarnak annak birtokába kerülni. E napokban hangzott el egy európai-hírű orvostudósunknak a fiatalsághoz intézett intelme, hogy a falu orvosának ma már szélesebbkörű, alaposabb tudásra van szüksége, mint a városi orvosnak. Ugyancsak nem régebben egyik neves egyetemi tanárunk ajkáról hallottuk azt a kijelentést, hogy nehezebb dolog bármit is népszerű modorban előadni, mint egy egyetemi előadást tartani. És ez így is van, hogy ma a falun széles látókör, szakképzettség kell, hogy az ember tekintélyét a falu aprajánagyja, sokszor a felsőbb gazdasági iskolát végzett műveltebb gazdák előtt megtarthassa. Ma a gazdasági szaktanítónak falun csak a tudás mélységével, bőségével, sokoldalúságával lehet küzdeni a közöny, a mindentudás, jobban értesültség, és egyéb rossz indulatokkal szemben. Csak a megfelelő szaktudással szerezhető meg a nép bizalma, megbecsülése. Ezzel vihető előbbre a mezőgazdasági kultúra.

Végezetül, nem egy keserű percet szerzett a gazdasági szaktanító lelkünknek a hivatali jegyzőkönyvek, hírlapi cikkek, ankéteken való felszólalások azon megállapítása, hogy az önálló gazdasági népiskolák szaktanítói nem

állanak hivatásuk magaslatán, hogy kontárok és a reá bizottakkal nem jól sáfárkodnak. A gazdasági szaktanítóság képzését a részére kijelölt intézetekben és intézményekben kapta, így ezért elsősorban és csakis azok az intézmények felelősek. Amennyiben pedig eddig felmerülhettek ezek a kifogások, úgy félünk, hogy a jövőben ugyancsak fel fognak azok merülni. Ezt azonban semmiképen sem lehet a gazdasági szaktanítóság teherszámájára írni, hanem egyenesen azokéra, akik azért a képzésért felelősek.

Elvértve akadnak esetek, amikor a gazdasági szaktanítói munka elismerésével is találkozzunk. Igaz, hogy ezek száma elenyészően csekély, de alkalmasak arra, hogy a felületes bírálót tévútra vezessék. Ugyanis ezek a bírálók a régi földművesiskolai képzést az előbbi megállapításért teljesen kifogástalanak minősítik, mondván: „íme ezek a szaktanítók jól megállták helyüket“. De ne feledjük, hogy ezek a „bevált emberek“ annak idején mind a tanítóság elitjéből kerültek ki, akik az életbe kerülve alig tipegtek-topogtak és érezték, hogy ismereteik hiányosak, kiegészítést, pótlást kívánnak. Ez okból és részint a magasabb tudás vágyától ösztönözve, de legfőbbképpen a szükségérzetből folyóan önműveléssel igyekeztek a hiányokat pótolni. Fáradtságot nem kimélve képezték magukat, semmi akadályt nem ismerve, a pihenő vakációt a legkülönfélébb tanfolyamokon töltötték, hogy a szükséges ismeretek csúcseredményeit elsajátítsák. A szaktanítóság másik része korán belekerülve az élet zsvivájába, a magyar nép erkölcsi és anyagi felemelését munkáló társadalmi munka minden idejét elrabló munkakörébe, bizony, ha akarta is hiányos ismereteit gyarapítani, akkor sem lett volna erre képes. Nem szólva arról, hogy akadt egy bizonyos réteg, akiknél a közöny, a kényelemszeretet, a önképzési hiány miatt eredménytelen maradt a munkásság.

Igy bírálva el a dolgot, nem szabad a véletlenre bízni a gazdasági szaktanító képzését. Az e pályára jövők 100%-os sikerrel óhajtsák az ügyet szolgálni. E végett nekik 100%-os, biztos tudást, alapos ismeretet kell adni, amit csakis a gazdasági akadémiákon, illetve az egyetemen szerezhetnek meg.

Nem kell túlságosan élénk fantázia annak

elképzeléséhez, hogy mit nyerne értékben a magyar mezőgazdaság, a mezőgazdasági kultúra és gazdasági kaladásunk, ha annak szellemi irányítása ezzel a cca. 200 egyetemet végzett gazdasz-szaktanítóval gyarapodna.

Ellenkező esetben nem sok jót várhatunk

a szaktanító-képzés új reformjától. A régi sebek felújulnak, a surlódási felületek megmaradnak, és a szent ügy, melynek munkálására felesküdtünk fog a legtöbbet szenvedni.

Brózik Dezső.

A gyümölcs csomagolása.

Írta: Matós István.

Vevőközöniséget az egészséges, ízletes gyümölcsnek csak úgy nyerhetünk, ha idejében szedve, kellően osztályozva s jól csomagolva tudjuk a piacra vinni. Különösen nyári gyümölcsökben nagy a kivetelünk. Ezt csak úgy fokozhatjuk, ha minél jobban igyekszünk alkalmazkodni külföldi vásárló közönségünk igényeihez. Nagyon fontos kérdés, hogy a kivitt gyümölcsöt hogyan csomagoltuk s minő állapotban érkezik meg távoli rendeltetési helyére. A gyümölcsnek ládába való csomagolása még nem vált általánossá, nagyon sok gyümölcsöt még ma is kosárba szállítanak. Pedig éppen emiatt sok a panasz a szállítmányok átvételénél a termeszto bel- és külföldi kereskedők, a vasút és a szállítóvállalatok között! A kosárban a legjobb állapotban feladott gyümölcs sokszor oly siralmas állapotban van a felbontáskor, hogy termesztoje, csomagolója sem ismerne rá! Ki a hibás? talán a vasút, mely igyekezett a legrövidebb úton, gyümölcscsállító vagonban továbbítani? Az ok legtöbbször a helytelen csomagolás. A távolabbi piacokra való szállításoknál a kosarat teljesen kűszöböljük ki, mert könnyen elhajlik, oldalai benyomódnak, teteje behorpad és benne a gyümölcs összetörődik, összenyomódik, miáltal az romlásnak indul. Nagy hátránya a kosárcsomagolásnak egyebek között az is, hogy nem lehet szoroson egymás mellé rakni s így a vasúti kocsit vagy egyéb szállítási eszközt jól kihasználni.

Mindezek a hibák a ládacsomagolásnál kikűszöbölhetők. A ládában, helyes csomagolás esetén, a gyümölcs nem törődik s amellettt éppen olyan könnyűvé és szellőssé tehetjük, mint a kosarat. A ládánál, különösen ha egyforma méretűek, a rakodási terület tökéletesen kihasználható. De nagy előnye még a ládának a kosárral szemben, hogy egyforma méreteinél fogva néhánykémpróbával könnyen meggyőződhetünk a helyes súlyról, miáltal a viszont eladóknak, a közvetítő kereskedelemnek a munkája nagyon megkönnyítettik.

A láda könnyű, olcsó legyen, hogy már egyszeri

használatánál is kifizetődjék. Használt dohány-, fűszer- stb. ládákat gyümölcs csomagoláshoz ne használjunk, mert a gyümölcs átveszi annak szagát. A láda ne legyen nagyméretű, mert a vastagabb gyümölcscréteg nagyobb súllyal nyomja az alatta lévőket. A láda nagyságára irányadó az is, hogy milyen gyümölcsöt teszünk bele. Pl. kűssé kényesebb, puhahúsú és vékonyhjú gyümölcsből keveset tehetünk egy-egy ládába. De figyelembe vesszük a láda méreténél a kisebb háztartások szükségletét is, amivel elkerüljük a fogyasztó számára az újabb átrakást s ezáltal egy újabb törődéstől óvjuk meg a gyümölcsöt. A fogyasztó pedig szívesebben vásárol, ha a gyümölcsöt eredeti csomagolásban kapja. A gyümölcs kelendőségét nagyban fokozhatjuk még az ízléses csomagolással is. Gondoskodjunk arról, hogy a ládán tetszetős felirat legyen, kiemelve tartalmának magyar származását. A finomabb gyümölcsök begöngyölésére pedig tiszta, enyvezetlen u. n. kalappapírost használjunk, melyre nyomtassuk rá a gyümölcscsállító nevét, termeszto helyét, termeszto vagy kereskedő nevét, hogy a fogyasztóközönségnek módjában álljon a megkedvelt gyümölcsöt utána rendelni stb.

Hogyan csomagoljuk a szállítandó gyümölcsünket? Piacainkon a legkorábban megjelenő gyümölcseink egyike a földieper. Minthogy a húsa puha, könnyen törődik, így szedése és csomagolása nagy körültekintést igényel. A reggeli órákban szedjük száránál fogva. Ollóval csípjük le és mindjárt a szállítókosárba vagy dobozba rakjuk. Félkilós u. n. „szamócafosárba“ (kéregdobozba) csomagoljuk, mely kb. 6-8 cm. magas négyzet méretű. A földiepret szoroson, rétegenként levéllel elválasztva csomagoljuk. Ezeket a kosárcsállítókat (dobozokat) 18 — 24-esével egy drótfonatú vagy vékony lécekből készült s így jól szellőző ládákba szoroson berakjuk. A kosarakat elválasztó lécceszesen tartja az éppen beférő dobozokat, de egyszersmind az egymás felett álló dobozok így nem törhetik tartalmukat.

A cseresznye és meggy szintén puhahúsu, könnyen törődő gyümölcs, ezért csomagolására legalkalmasabb a kisebb, 5 kg-os súlyu, lapos faládák. Az 5 kg-os láda mérete: hossza 47.5, szélessége 23 és magassága 7 cm. A ládatető és fenéklapja is két darabból áll s rajtuk egy-egy keskeny hézag van. Az u. n. tükörcsomagolási módot használjuk s úgy járunk el, hogy előbb a tetőlapot szegezzük a ládára, mert mint fenék fog szerepelni. Az első réteg gyümölcsöt sorjába, szárával a csomagoló felé kirakjuk. Az első rétegre még egy réteg kirakva jön, azután pedig ömlesztve, lehetőleg szorosan, hogy minél kevesebb légtér legyen a gyümölcs között, így telerakjuk a ládát annyira, hogy a gyümölcs 1 cm-rel a peremnél magasabban álljon s a tulajdonképpeni fenékeszkát óvatosan rászorítva leszögezzük. A láda kibontásakor azután felénk mosolyog a szépen elrendezett első sor, mely önmagát kínálja.

A kajszin, őszibarack, szilva és csemegeszőlő csomagolására igen alkalmasak a 25x46x11 cm. méretű s 10–12 kg-ot befogadó ládák, melyeknél a szellőzést a négy darabból álló rácsos fenék és fedőlapon kívül, az oldalakon elhelyezett nyílás is biztosítja. Ugyancsak e gyümölcsök, — főként kajszin — csomagolására szolgálnak az 5–10 kg-os u. n. „koporsóalakú” rekeszek. A 10 kg gyümölcs befogadására szolgáló rekeszek 44x28.5 cm felső, 29x17 alsó és 17.5 cm magas méretűek. A rekeszek oldalai és fedele vékony lécből készülnek s így nagyon szellősek. Úgy a kajszin, mint őszibarack törékeny gyümölcs, ezért ajánlatos a fáról közvetlenül a szállítóládába rakni. A kajszinnál a láda fenekére s a gyümölcs tetejére vékony rétegben tiszta, használatlan, közepfinom fagyapotot teszünk. A barackok egymás mellett feszesen álljanak, a legelső sorba középtájon nagyobb gyümölcsöket rakunk azért, hogy a tetejét leszegezve gyenge nyomással feszesen tartsa a láda tartalmát. Így csomagolva a gyümölcs nem rázódik és nem törődik. Kiváló, szép őszibarackot egyenként, enyvezetlen papirosba csomagolunk, vigyázva arra, hogy a papiros ráncosan feküdjék rajta. A csemegeszőlőt 5–10 kg-os ládába csomagoljuk, a láda fenéke lesz kibontáskor a láda teteje. Ezt a láda külsején feltűnően jelezzük is. A csomagoló a fürtöket száránál fogva helyezi egymás mellé, lehetőleg úgy, hogy mutatósabb oldala nézzen lefelé. Az első sor fölé rendszerint még 1–2 sor jön.

Alma és körte csomagolására az „oregoni” közepméretű faládák használatosak. Két alakja ismert. Az egész ládát jóminőségű tömeggyümölcs (18–25 kg), míg a félméretű ládát, finom asztali gyümölcs

(9–12 kg) csomagolására használjuk. Az előbbinek méretei 46.5x30x28, míg az utóbbié 46.5x30x14 cm. Az almának és körtének kemény héja és tömött, tartós húsa lévén, a hosszabb szállítást is kitűnően bírja. Csak kellően osztályozott, egyforma nagyságú, egyérésű és egyfajtájú gyümölcsöt csomagoljunk egy ládába. Eljárásunk a következő: A ládát vastagabb fehér papirossal kibéleljük úgy, hogy köröskörül a széleken annyi felesleg maradjon ki, amennyivel a berakott gyümölcsöt felül is betakarhatjuk. Fenekére és az oldalfalához tiszta, szagmentes fagyapotot helyezünk vékony rétegben. Az elsőrendű, vagy a hosszabb szállításra szánt almát, körtét egyenként 24x24 cm nagyságú, enyvezetlen papirosba ráncosan begöngyöljük úgy, hogy a felesleges papírt egyik oldalon gyűrjük össze, miáltal a nyomódástól a gyümölcsöket megóvjuk. A ládába a gyümölcsöt nem egyenes, hanem harántfekvésű sorokba helyezük el, mert így szorosabban fognak állni. Hogy mennyi fér el egy sorba, s hogyan használhatjuk ki legjobban a rakterületet, azt a gyümölcs nagysága s a megejtett próbaberakás mutatja meg. Egymás fölé a félmagasságú ládába 4–5 sor gyümölcsöt rakhatunk. A legfelső réteg berakásánál itt is a nagyobb gyümölcsöket helyezük a láda közepére. A láda szélét 1 cm-rel meghaldó domborulatot kell készítenünk, mely a láda két vége felé fokozatosan elvész. A leszegézéskor a láda meghajlott, rugalmas teteje a gyümölcsöt szorosan tartja, megóvjá az összerázástól. Természetesen itt is fontos az egyszerű, de mutatós címke, amivel mintegy kezességet vállalunk a láda tartalmáért is.

Iskoláink látogatása.

Iskoláink megreformálása küszöbön áll. Napról-napra látogatják nagy pedagógiai szaktekintélyeink, gazdasági szakemberek, politikusok, újságírók azokat. Az elmúlt hónapban is 6-8 iskolánk kapott illusztris látogatókat, tanulmányozókat, csendes szemlélőket. A rendelkezésünkre álló adatok alapján a következő iskolalátogatásokról számolhatunk be.

Gyöngyös. A gyöngyösi áll. önálló gazd. népiskolát május hó 12-én és 13-án látogatta meg Dr. Tamedly Mihály tank. kir. főigazgató, Dr. Csengő Nándor reál-gimn. igazgató kíséretében. A főigazgató első nap az iskola belső telepét tekintette meg, míg másnap a külső gyakorlóterületet. Meleg érdeklődést tanúsított a mezőgazdaság minden ága iránt. Szakszerű kérdései nem csupán iskoláink pusztá megismerését szolgálták, de a gazdálkodás tudományában való jártasságot és iskoláink ügyével való törődést is igazolták. Mint a német gazdasági viszonyok alapos ismerője, sok kérdést világított meg a német gazda szemszögéből nézve. Az iskolánál v. Gyutay István igazgató kalauzolta. Főigazgató ez alkalommal csak a gazdaságot tekintette meg, míg az ősz folyamán a tanulmányi előmenetelt fogja ellenőrizni.

A gazdaság láthatólag jó benyomást tett rá. A gyakorlóterületen dolgozó tanulókhoz kedves, közvetlen szavakat intézett.

Szeged (alsóközpont) Április hó 29.-én a Tanügyi Tanács részéről Dr. Gulácsy Sándor főigazgató és Dr. Petró Kálmán orsz. gyűlési képviselő látogatták meg az iskolát. Az épületek és a gazdasági terület megtekintése után tanügyi és gazdasági irányú kérdéseket intéztek az igazgatóhoz, majd meglelégedéssel távoztak. Május hó 13.-án Dr. Kósa Kálmán min. tanácsos, Dr. Kispart János tan. kir. főigazgató, Kiss Károly kir. tanfelügyelő és Koltai Alajos tanügyi tanácsos jelentek meg váratlanul az iskolánál. Az iskolai termek és tanügyi felszerelések megtekintése után a gyakorlóterület következett sorra, hol a növendékeknek éppen gyakorlati foglalkozásuk volt. A leányok a parkban és konyhakertben, a fiúk a faiskolában és szőlőben végezték az előírt és időszerű gazdasági munkálatokat. Az öntudatos és komoly gyakorlati munka nyomán önkénytelenül fakadt ki a kijelentés „Kár, hogy Csonkamarországnak legalább is 200 ilyen iskolája nincs“. Majd a magas vendégek egymást felülmúlva bizonyították ez iskolatípus szükségességét és annak rendkívül hasznos voltát.

Kiskunhalas. Május hó 25-én délelőtt Gr. Teleki Mihály földbirtokos, országgyűlési képviselő, Dr. Fekete Imre polgármester, Freytag Béla okl. gazda az O. M. T. K. cégvezetője, Dr. Gusztos Károly h. polgármester, Kársz József járási gazdasági felügyelő, Csery László földbirtokos, Dallos Sándor az „Újmagyarország“ szerkesztője, Kecskés Imre földbirtokos, kataszteri nyilvántartó, Villányi Leó állatorvos, Lakatos Vince lapszerkesztő és Sándor József városgazda megtekintették a kiskunhalasi önálló gazdasági népiskolát. A bizottságot Horváth Ferenc ö. gazdasági népisk. igazgató fogadta. A bizottság nagy érdeklődéssel nézte az iskola gazdaságát, új szőlőtelepét, gyümölcsösét, a mezőgazdaságot, állatállományt, továbbá a gazdaság új elrendezését és új épületekkel beépített majorját. A látogatás végeztével a bizottság a látottak felett elismerését fejezte ki és teljes meglelégedéssel távozt.

Szekszárd. A szekszárdi önálló gazdasági népiskola rövid időn belül két ízben is az a szerencse érte, hogy magas vendégeket üdvözölhetett falai között. Első ízben dr. Damjanovich Lajos min. o. tanácsos, dr. Locka Alajos ig., dr. Gulácsy Sándor igazgatók, Suhajda Tibor szakfelügyelő és Kovács Zoltán mezőgazd. szakisk. igazgató — másodízben pedig dr. Gulácsy Sándor főigazgató, dr. Petró Kálmán orszgy. képvis. Geszthelyi Nagy László kam. igazgató és Kovács Zoltán igazgató jelentek meg váratlanul.

Megszemlélték a gazdaságot, majd a növendékek előhaladását vizsgálták meg, s meglelégedésüknek adtak kifejezést.

MEMENTO.

Az Országos Gazdasági Szakoktatási Tanács folyó évi május hó 2-án tartott ülésén Tóth Jenő dr. ny. államtitkár felszólalásában azt kérte, : hogy „minden járásban legyen gazdasági szakiskola. Ahol mezőgazdasági szakiskola és önálló gazdasági népiskola működik pl. Székesfehérvár, Berettyóújfalu, Csongrád, Szekszárd az egyik szűnjék meg.“

Ez indítványhoz szabadjon a következő visszaemlékezéseket fűznünk.

A „Köztelek“ 1927. évi február 20-án megjelent számában „Pásztor meccse“ című cikkben a következőket olvastuk: „Még sem vagyunk a munkaerőknek és pénznek abban a boldog feleslegében, hogy miniszterünk külön-külön egymás ellenében csinálja meg azt, amit csak összpontosított erővel és egységes vezetés mellett lehet jól megcsinálni.“ Amikor ezek a szavak napvilágot láttak és ez a figyelmeztetés elhangzott, a székesfehérvári, berettyóújfalu, csongrádi és a szekszárdi önálló gazdasági népiskola több mint 20 éves multtal dicsekedett. Ezeken a helyeken a téli gazdasági iskolák csak ezután, vagy legjobb esetben ebben az időben épültek. Ezzel kapcsolatban írtuk a „Gazdasági Népiskola“ lapunk 1927. március 1. számának 11. oldalán ezeket: „Itt kérdelem mi az, ha nem felesleges fényűzés, hogy egy községben, városban egyszerre két alsófokú gazdasági iskolát állítsanak fel. Az egyik iskolát sokkal helyesebb lett volna egy más községben felállítani. A már felállított és felszerelt önálló gazdasági népiskolák a téli gazdasági iskoláknak mindenütt teljes kielégítő iskolái lehetnek. Hiszen mindkét iskolának ugyanazok a céljai, a nép mezőgazdasági kultúrájának előbbrevitele. Ott, ahol téli gazdasági iskola van, vele kapcsolatban az önálló gazdasági népiskola is jól megférne. Ezzel Csonkamarországnak sok községében nyílna meg a mezőgazdasági kultúrának újabb és újabb hajléka.“

Amikor ezeket megállapítjuk, hadd álljanak itt a „Köztelek“ legújabb 1936. évi május hó 17-iki számának 407. oldalán Medveckey Károly tollából eredő kis hirdás következő sorai: „Most Kiskunhalasnak is ajánlanak fel az állami költségvetésben előirányozott téli gazdasági iskolát, bizonyos feltételek mellett.“ Ez esetben is csak azt állapítjuk meg, hogy Kiskunhalasnak közel harminc év óta van önálló gazdasági népiskolája. Gyakorlóterülete 26 kat. hold. Tanulólétszáma 500-on felül van. Tanerője négy. Az iskola eredményes munkájáért sokszorosan kitüntetett.

Most már csak azt kérdezzük, hogy hol itt az összefüggés a Gazdasági Szakoktatási Tanács ülésen helyeselt fenti javaslat és az adott eset között. Mi csak arra gondolhatunk, hogy az illetékes tényezőknek nincs tudomásuk a kiskunhalasi önálló gazdasági népiskola létezéséről, mert ellenkező esetben nem gondolnák, hogy jelen szerénységükben az ország pénzén tényleg ilyen fényűzést megengedhetnének. És nem kellene később törni a fejüket azon, hogy melyik iskolát szüntessék meg.

— B.—D. —

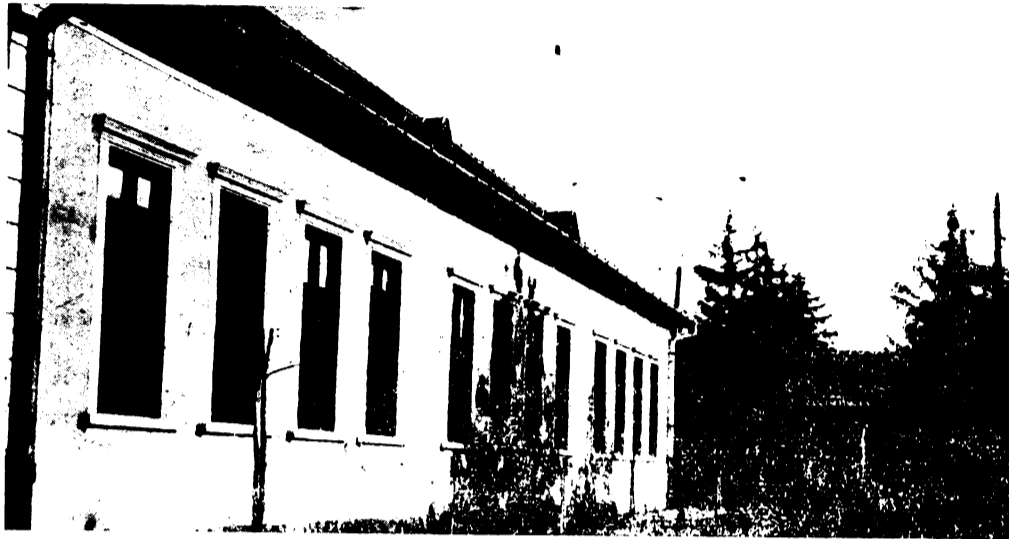
ISKOLÁINK ISMERTETÉSE.

16. GYÖNGYÖS.

Gyöngyös megyei város a Mátra aljában fekszik. Élénk forgalmú hely. Nagy forgalmát részben a Mátrának, mint hazánk egyik legszebb és legkellencebb kirándulóhelyének, másrészt a gyöngyösi kiváló termelvényeinek köszönheti. A város dacára annak, hogy a Budapest-Miskolc közötti fővonalról 13 km távolságra fekszik s Vámosgyörknél szárnyvonallal ágazik abból ki, mégis évről-évre fejlődve, mind nagyobb jelentőségre tesz szert hazánk életében. Lakosainak száma 21,300, főfoglalkozásuk a szőlő- és

meg kellett küzdenie, de amelyet legyőzve bebizonyította létjogosultságát. Az átszervezésig bérelt magánépületben folyt a tanítás és a gyakorlati oktatás céljaira is csak 6 kh szántó föld állt rendelkezésre, mely csak az önálló gazdasági iskolává történt átszervezés alkalmával lett kibővíve.

A haladó kor mind égetőbben sürgette, hogy a gazdasági továbbképző önálló gazdasági iskolává fejlesszessék, amely 1929-ben be is következett. Ezt azonban csak az állam által adományozott 60.000 P állam-

Főépület.

gyümölcsstermelés, konyhakertészet. Gyöngyös bora, csemegeaszőlője (különösen a Chasselas), karmazsín cseresznyeje, kiváló kajszinbarackja, elsőrendű paradicsomja és zöldbabja országszerte ismert. A lakosság gazdasági kultúrája elég magas fokon áll, mert régi, jellegzetes konzervatívizmusa mellett, a haladó kor gazdasági követelményeit igyekszik kielégíteni. Ebben a törekvésében nyer igen nagy fontosságot az önálló gazdasági népiskola, mint a nép egyetlen ingyenes, kötelező szakirányú iskolája.

A város vezetősége belátva azt, hogy a lakosság boldogulása a gazdasági oktatással szoros kapcsolatban van, már az 1898. évi közgyűlés elé terjesztette a gazdasági ism. iskola felállításának tervét, melyet az el is fogadott. Az iskola ily formában már 1901-ben meg is nyílt, hogy azonban önálló gazdasági iskolává csak az 1929. évben alakulhatott át, annak oka az a sok gátló körülmény, amellyel az iskolának kezdetől fogva

segély tette lehetővé. A város ezen összegből vásárolta meg a jelenlegi 2 kh 857 □-ról területű belső telepet a rajta levő régi épületekkel, amelyekből alakították az építkezések során az igazgatói lakást a munkateremmel, külön épületből cselédlakást, tejkamrát és szerszámkamrát. Ezen a telken épült 1932. évben ugyancsak ezen államsegélyből az iskola főépülete, az istálló, a sertés és baromfió, a beton trágyatelep és fáskamra.

Az átszervezés alkalmával az állammal kötött egyezség alapján a város 15 kh 1440 □-ra egészítette ki az államsegélyen vásárolt 2 1/2 kh belső telepet és már meglévő külső gyakorlóterületet. Sajnos, az iskola elhelyezése nem mondható szerencsésnek, mivel nem központi fekvésű, u. i. a belső telep a város északi részében fekszik. Így a tanulók egyrésze igen messze kénytelen iskolába járni, de az iskola sem bírhat azzal a propaganda erővel, amellyel ilyen közintézménynek

birnia kell. A külső telep a város délkeleti részén fekszik, az iskolától 3 km, a vasúttól 2 km-nyi távolságra, az Eger-Miskolc felé vezető országút mellett.

A tanulók létszáma évről-évre jelentékeny emelkedést mutat, amelyet az alábbi statisztikai adatok világítanak meg:

Tanév	1931/2.	1932/3.	1933/4.	1934/5.	1935/6.
Beiratkozott fiú	182,	266,	326,	348,	372.
leány	199,	261,	332,	369,	394.
Osszesen:	381,	527,	658,	717,	766.

tettek részben barna, részben fehér fűzveszéből. A hallgatók a készített tárgyak felét kapják, míg a többi az iskola értékesíti és a befolyt összeget anyagbeszerzésre fordítja. A tanfolyamok végeztével az iskola kiállítást rendez, rendszerint a lányok háztartási és kézimunka tanfolyamával kapcsolatosan, mely iránt városszerte nagy érdeklődés mutatkozik. A kosárfonás Gyöngyösön azért bír különös jelentőséggel, mert a gyümölcs, szőlő és konyhakerti termények értékesítésénél igen sok kosár szükséges. Így természetesen a

Az iskola tehenészete.

A tanulók beiskolázása jó, az iskolát rendszeresen látogatják. Előmenetelük különösen a gazdaság kertészeti és szőlőművelési ágában kitűnő, amely iránt a legnagyobb érdeklődést tanúsítják. Ez éven a téli félévben 16, a nyáriiban 22 csoportban nyerik a gyakorlattal kapcsolatos elméleti kiképzést. Téli félévben heti két félnapon, összesen 9-10 órában, a nyári félévben heti 5 órában járnak fel a tanulók. Ez utóbbi időszakban a fősúly a gyakorlati oktatásra esik.

A rendszeres oktatáson felül még 6-8 hetes tanfolyamok is rendeztetnek, mint pl. a fiuknál kosárfonási, seprűkötési és fafaragási; míg a lányoknál szabásvarrási, kézimunka és háztartási tanfolyamok. A tanfolyamok iránt általában nagy érdeklődés mutatkozik, különösen a kosárfonási tanfolyamot keresik fel szívesen a felnőtt ifjak is. E tanfolyamon a hallgatók kezdő és haladó csoportra vannak osztva. A haladók csoportja ez éven kerti-bútor készítésével foglalkoztak, melyen 43 drb nagy, 26 drb kicsi kerti fotel, 4 asztal, 40 ruháskosár, 26 utazó és karkosár és 12 drb demyon készült. A kezdők 180 drb gazdasági kosarat készí-

kosarak és egyéb tárgyak értékesítése nem ütközik nehézségbe.

Az iskola jelenlegi összes gyakorló területe 15 kh 1445 □-öl, amelynek művelési ág szerinti megoszlása a következő:

kerti telepek:	3 kh.	1290 □-öl,
szántó:	9 "	1200 "
egyéb terület:	— "	1188 "
művelés alatt nem áll:	1 "	967 "

(bolterület: udvar, szérűskert stb.)

Osszesen: 15 kh. 1445 □-öl.

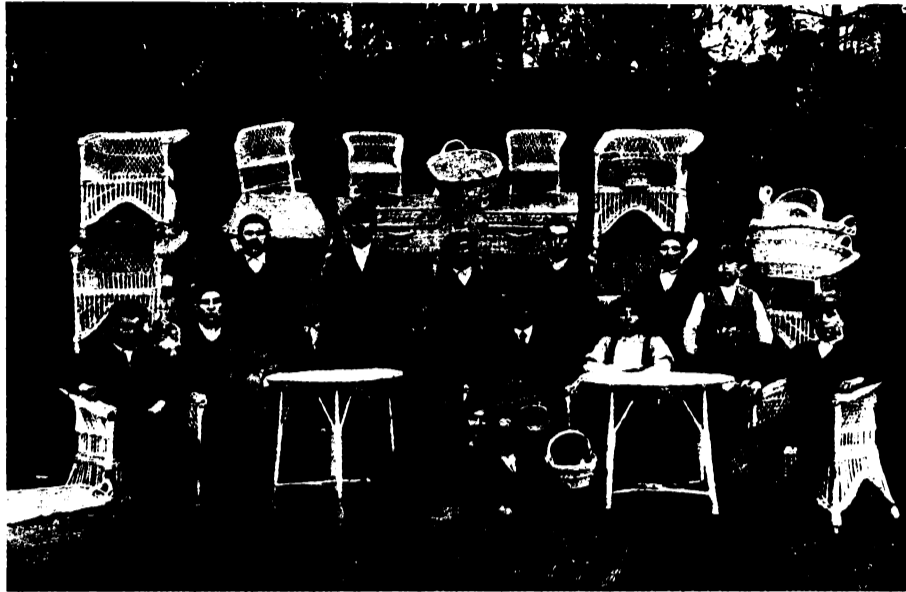
Ezen terület használati joga telekkönyvileg van az iskola részére biztosítva. Az ingatlanok talajminősége jó televényes agyag, megmunkálása közepes. A 2,5 kh területű belső telepen van az iskola 1400 □-öles termőszőlője, mely kimondottan borfajtákkal van beültetve. Az okszerű megmunkálás, a tőkék pótlása, a helyes metszés és a trágyaerő visszaállítása következtében évről-évre jobb minőségű és nagyobb termés várható. Az ugyanitt fekvő 1290 □-öl gyümölcsösnek

kiöregedett, részben értéktelen gyümölcsfái a múlt évben kivágattak, melyek egyrésze helyébe értékes gyümölcsű fák kerültek, a másik részén pedig kiváló csemegeszőlő fajtákból szőlő telepített. Ez új telepítés nemcsak a terület gazdaságos kihasználása miatt volt fontos, de tanulmányi szempontból is szükséges. Emellett az iskola a jövőben a szőlőoltvány termelést is nagyobb mértékben üzi, mivel újabban igen nagy az ezirányú kereslet.

A külső telepen van a 9 kh 1200 □-öl terü-

emelkedést mutatnak. Búzából a bánkúti 1201. sz. vált be, mely a legutóbbi 2 év átlagában 13.5 q termést hozott. Tengeriből eddig a Fleischmann-féle lófogút termesztette az iskola, míg most a szegényember-kukoricájával kísérletezik. Árpából a hatvani nemesített, míg répából a sárga eckendorfit termeszt. A mezőgazdasági termények teljesen az iskola gazdaságában használatnak fel.

A faiskolai telepen van az iskola 800 □-öles ripária portalis, berlandieri x ripária Teleki 8. B. fajta

Kosárfonó tanfolyam.

letű szántó, amelyből 4 kh szigorított négyes forgó szerint kezeltek. Így 1 kh-on: trágyázott zabosbüköny, utána búza, majd tengeri, végül árpa termeltetik. A szántó főbbi részén 3 kh lucerna van, míg a még hátralévő 2 kh 1200 □-öl területen szabadgazdálkodás folyik, természetesen mindenkor az okszerűség és a gazdasági szükséglet szem előtt tartásával. A gyöngyösi önálló gazdasági iskolának az ideális gazdálkodás szempontjából még éppen arra a 4-5 kh gyakorlóterületre volna szüksége, amely az ily iskolák részére előírt 20 kh-ból az iskola önállóvá szervezésekor lemaradt. Így 2 kh hegyi szőlőföld és 2-3 kh szántóföld volna kívánatos egyrészt az okszerű szőlőművelés bemutatása, másrészt a takarmánymagvak és takarmányok termelésének növelése, illetve kiegészítése végett. Ez utóbbira különösen a Gyöngyösön igen rentábilis tejtermelés szorítja az iskolát. Egyébként a jelenlegi szántóföldi területen a helyes talajművelés és tervszerű trágyázás folytán a termésátlagok fokozatos

amerikai anyatelepe is, melyen évente mintegy 60,000 drb szabványos méretű simavessző terem. A sima vad-vessző igen keresett a vidéken s így az I. o. vessző 18 — 22 P-vel értékesül ezrenként. A nagy keresletnek megfelelően 400 □-öllel bővítette az iskola az anyatelepet.

A faiskolai rész cca 500 □-öl nagyságú, mivel a gyümölcsfaoltványok értékesítése az utóbbi időben igen nehézkes, így inkább csak bemutatás, illetve oktatás céljára szolgál. A csontmagvak a legkelendőbbek e vidéken. A faiskolai készlet az 1935. év végén a következő volt: 1618 drb szemzés-vad, 1914 drb oltvány, 50 drb anyafa és 150 drb vadcsemete. A faiskola 6 éves forgó szerint van beállítva. A kosárfonási tanfolyam fűzvessző-anyagának biztosítására 200 □-öl amerikai bíborfűz-telepet létesített az iskola próbaképen.

A konyhakert 300 □-öl területű, amely 4-es forgó szerint kezeltek. Mivel öntözővíz alig áll rendelkez-

kezésre, a konyhakerti rész nagyobbítása igen nagy nehézséggel jár.

Az iskola állatállománya: 4 drb hazai pirostarka tehén, 1 üsző, melyből 1 tehén és 1 üsző már az iskola saját nevelése. A gyakorlóterület nagyságához képest az 5 tehén tartása talán kissé túlméretezettnek látszik, de tekintve a jó tejértékesítési viszonyokat (1-ként 16-20 f), a kerti- és szőlészeti telepek nagyságát, továbbá a gyakorlóterület kellő termőerőbe való hozatalát; így a trágyatermelés szempontjából a nagyobb mérvű tehén-tartás indokoltnak mutatkozik. A szőlőbeli termények termelése mellett a tejtermelés Gyöngyösön a legkifizetőbb, mivel a gyöngyösiiek inkább csak az állattartást, mint az állatok tenyésztését üzik, habár nagy kiterjedésű szőlő-, gyümölcs- és kertészeti telepek a fokozott trágyatermelést indokoltá tennék.

A 3 tehén után az évi tejhozam az elmúlt évben — a szoptatáson kívül — 9834 l tej volt. Az évi tejelési átlag 3278 l, míg az istálló-átlag 1967 l. A negyedik tehén az elmúlt évben még üsző volt. A legjobb tejelő tehén az iskola „Rózsi“ nevű fejőstehene, amely a borjúszoptatást nem számítva 4500 l, magas zsírtartalmú tejet adott.

Az iskola igaerő szükségletét 1 drb nehéz-igásló látja el. Hogy az iskola egyelőre csak egy igaeslovat tart, azt részben a helyi viszonyok, részben az iskolának aránylag kis gyakorlóterülete indokolja. Egyébként a jó kondícióban tartott fiatal és erős ló, az aránylag nem nehéz munkátú talajon minden munkát, még a géppel való vetést és őszi mélyszántást is jól elvégzi. A második ló helyett egy fejőstehénnel több haszonállat tartása kifizetőbb. Az állatállományt mangalica sertés- és „Leghorn“ tyúktenyészet egészíti ki.

A gyöngyösi áll. önálló gazdasági iskola intenzív gazdasági oktatási hivatását tökéletesen kifejtteni azóta tudja, amióta a legszükségesebb iskolai és gazdasági épületekkel rendelkezik. Az 1932. évtől kezdve saját épületeiben láthatja el az oktatást és folytathatja az okszerű gazdálkodást. A belső telepen ez időben épült a 3 tantermet, irodát és tágas folyosót magában foglaló főépület. Külön épületben van az igazgatói lakás a munkateremmel. Ismét más helyiségben van a cseléd-lakás a tejkamrával és szerszámkamrával. A 8 számos-állatra épült istálló a takarmánykamrával kapcsolatos. A kifutókkal ellátott sertés- és háromfiól-masszív építkezés. Az istálló és a sertés- és háromfiól között fekszik a teljesen földbesüllyesztett trágyatelep. Oldalt áll a kocsiszín a szénkamrával, oldalt van tőle a félig földbe süllyesztett, kőből épült répavercem, amely a hozzá fűzött kívánalmaknak teljesen megfelel. Ez utóbbit az iskola

már saját költségén építette, ugyancsak így építi ez évben a szénapaját és polyvakamrát a külső telepen.

Az iskola külső telepén van még az iskolatakarító-mindenes egyszoba-konyha-kamrás lakása, szerszámkamrával és nyári istállóval. Külön épületet képez a gépszín. Van még itt sütőkemence és kút. Az összes épületek száma: 9. Szükséges volna még a tanügyi részére 2 tanterem, 1 munkaterem, 1 szertár, 1 faskamra és 1 kisebb üvegház.

A belső telepen a vízvezeték az elmúlt év őszén készült, így az iskola vízellátása biztosítva lett.

A belső telepen az udvar és környéke, a külső telepen az országút felőli rész (cca 530 m hosszban) sodronykerítéssel van körülvéve, melyet az iskola az utóbbi időben szintén a saját erejéből létesített.

Az 1935. évi vagyonleltár értéke 94.796 P 26 f. Ebből tanügyi vagyon 63.601 P 96 f, gazdasági 31.194 P 30 f. A vagyongyarapodás az utóbbi években jelentős, amely mindenestre az intenzívebb gazdálkodás következménye. Terve van véve több gazdasági gép beszerzése, amelyek mulhatalanul szükségesek ahhoz, hogy a gazdaság üzemi nívója arra a fokra emelkedjék, amelyet a mai gazdasági kultúra megkíván.

Az iskolának van egy konvenció cselédje és 1 iskolatakarító-mindenes, aki egyúttal az iskola gazdaságában is segédkezik.

Az iskola igazgatója vitéz Gyutay István, aki egyúttal a Mezőgazdasági Népoktatás felelős szerkesztője, tanf. iskolalátogató, gazdasági tudósító, a gyöngyösi csapadékmérő állomás vezetője. Munkatársai: Oberhammer Géza, Szabó Gábor, Kócziánné Bachó Anna, Medveczkyné Szabó Ilona és Gábrriel Emma. A férfi tanerők a tanításon, a gazdasági munkák ellenőrzésén és tanfolyamok vezetésén kívül tevékeny részt vesznek az iskolán kívüli népművelésben és az ifjúsági egyesületek által rendezett gazdasági tanfolyamok tartásában. A nők a népművelési teendők kivételével hasonlóképpen tevékenykednek.

Az iskola igazgatói voltak a múltban: Kovács Ferenc és Alexy Pál igazgatók; mint beosztott tanerők működtek: Mesterházyiné Dégay Emma és Jászai Lenke kártársnőink.

FŐPÉNztÁROS KÖZLEMÉNYE.

Tisztelettel tudatom az egyesületi tagokkal, hogy a számlakivonatot ezentúl negyedévenként közöljük. Kérem a törlesztések pontos teljesítését, mert július 1-től már az új tagsági díj előírása is esedékessé válik.

Vrannay Kálmán főpénztáros.

Levél a szerkesztőhöz.

Kedves Barátom!

Te vagy a megmondhatója, hogy lapunk februári számában közzétett levelet nem a lap, a nagy nyilvánosság számára szántam, hanem privát levél volt az a Baráthoz és Kartárshoz. Azonban jónak láttad azt közzétenni, amire „Hozzászólás a szerkesztőhöz intézett levélhez” címen válasz érkezett.

Midőn arra viszonzást adok, előre kell bocsátanom, hogy engem úgy a múltban, mint a jelenben a gazdasági népiskolai reformok hangoztatása és felszínén tartásánál mindig ideális elgondolások vezettek és vezetnek. Hiszen végeredményben én ez ügyben sem közvetlenül, sem közvetve érdekelve már nem vagyok, még szaktanítói pályára készülő gyermekemben sem, mert ilyen nincs. A tanuló anyag megrostálását célzó tisztító folyamat megvalósulásának feltétlen tekintélyt emelő társadalmi és egyéb előnyeit én már semmiféle vonatkozásban nem, csak az aktív szolgálatban levők élvezhetnék.

Hogy a tekintély kérdésénél maradjak, cikkiró válasza szerint nem a proletár selejtes anyag „rontja le egy iskola vagy intézmény tekintélyét, hanem más körülmények játszhatnak közre a nivó sülyedésében”.

Egy iskola vagy intézmény tekintélyét ma már egészen más körülmények nem ronthatják és ily körülmények nem játszhatnak közre a nivósülyedésében, mint a múltban, mert a kiépített és intenzív szakfelügyelet éberén őrökdi, igazságos szigorral és radikálisan azonnal lesújt és purifikál, megszünteti az okot, a bajt, mielőtt az tekintélyt, vagy nivót veszélyeztetően krónikussá vagy akuttá válna. Sokkal magasabb hivatásokban és intézményekben is fordulnak elő tekintélyt, vagy nivót veszélyeztető bajok, amint azt halljuk, vagy a napilapok törvénytiszteleti rovatában olvashatjuk, azonban ezek a bajok és körülmények magára az intézményre és státuszra kihatással nincsenek, arra árnyat nem vetnek és nem vethetnek, mindkettő ragyog tovább a maga kristálytisztaságában.

Igen sok kartárral és kartársnővel tervszerűen elbeszélgettem s ki kell jelentenem, hogy óriási többségben vannak, akik a proletáriátust intézményünk és státuszunk egyedüli és feltétlen nivósülyesztőjének, társadalmi inferioritásunk okának, a fokozatos fejlődés, előhaladás, a felemelőbb, értékesebb, eredményesebb munka, a szaktanítóképzés egyesületünk által óhajtott reformja és egyéb kívánságaink akadályozójának tartják és vallják. Csak egyetlenegyszer jelenne meg cikkiró

kartársam inkognitóban egy szaktanítómentes, lehetőleg magasabb iskolai végzettséggel bíró egyének társaságában, ismétlem inkognitóban, mert a hangsúly ezen van, ahol többek között az „ismétlőiskolák” különböző változatairól, a tanuló anyagról s ezzel kapcsolatos egyebekről is feljönne a szó. A bizalmas és zártkörben elhangzó őszinte kijelentések és megnyilatkozások halatára pillanatok alatt válna Saulból Pál apostollá és tenné magáévá a mi selejtezésre és reformra törekvő álláspontunkat.

Sokszor kap a szaktanítótság és gazdasági népiskola szép szavakat, dicséretet, elismerést, melyeket igyekszünk mindig felhasználni és hangoztatni méltányos kéréseink indokolására és alátámasztására, azonban, mint az idő múlása és a következmények mutatják nem sok eredménnyel. Amikétségbe vonhatatlanul bizonyítja, hogy valahol igen-igen komoly baj van, amit nem enged szemünkbe mondani a végtelen finom tapintatú úri gondolkodás és a vállunkat veregetők jól neveltsége. Hagyják, hogy erre mi magunk jöjjünk reá. És a mi státuszunkban nagyon sokan ennek a bajnak, nagyon komoly betegségnek a kórokozójául a materia corrupta nevű baktériumot, a kifejezetten proletár, nincsetlen, nem gazdasági iskolába való ballaszt anyagot tartják.

Én a más iskolába nem járó, vegyes továbbképzős tanuló anyagnak a gazdasági iskolában való örökös benntartása mellett felsorakoztatott összes érveket több, mint egy évtizede ismerem, azokat privát beszélgetések alkalmával az én érveléseimmel szemben felhozott csendes viták során gyűjtöttem össze. Nem csodálkozom azokon, mert mások véleményét mindig tiszteletben tartom és mert találkoztam olyan kollegákkal, akik tovább mentek és a főiskolai, akadémiai szaktanítóképzés gondolatának is ellenzői és helytelenítői voltak és vitatkozás során kifejezést adtak ama véleményüknek, hogy a tanulóanyag selejtezése csak egyenes találmánya.

A szelektálás a közönségnek vagy az államkincstárnak új és felesleges terheket nem okoz. Mert ahol a továbbképző általános, ott ma sincs külön teher. Ahol pedig önálló gazdasági népiskola működik, ott a selejtezés után az elemi iskolához utalt továbbképzősök nem gazdasági, hanem általános továbbképző iskolai oktatást ma és minden időben kötelességszerűen és díjmentesen látta és látja el.

A tanulók megrostálásával a gazdasági iskola nem veszít demokratikus színezetéből, mert hiszen kifejezetten a kis- és förpebirtokosok, tehát valóban a gazdák gyermekeinek iskolájává válik, csak proletár jellege tűnik el nyomtalanul. Én pedig azt kívánom,

hogy ennél nagyobb szerencsétlenség soha se érje se a gazdasági iskolát, se a gazdasági szaktanitóságot.

A proletár jelleg megszűntéből a szaktanitóságra sem anyagi, sem hivatali, sem társadalmi tekintetben kár, veszteség, szégyen nem háramlik s így nincs ok aggodalomra, kétségbeesni és rettegni e reformtól, vagy eleve tiltakozni a selejtezés ellen, hiszen előbbeni levelem utolsó soraiban kifejezést adtam ama véleményemnek, hogy ez a szelektálás csak később, 10–15 év múlva fog bekövetkezni, amidőn a szaktanitóság összessége már teljesen egyetért e kérdésben, egyöntetűen áll elő és lép fel e kérelemmel, mint ahogy most küzd egységesen a képzés legalább főiskolai nívón való megmaradásáért.

Míg azonban a selejtező reformtól nincs okunk félni, addig igen is aggodalommal tölthet el bennünket a mai ismétlés állapot konzerválódása. Hogy mennyire igazunk van, a szelektálás híveinek, igazolja az, hogy a napilapokból vett, különböző tárgyalásokról közölt hírek szerint az új gazdasági szaktanitóképző ősszel Kecskeméten megnyílik s ezzel a szaktanitóképzés az akadémiai nívóról szimpla tanfolyammá degenerálódik.

Ime nem „a takarékoság és az államháztartás szempontjából legelőnyösebb” egyetemi képzés fogadtatott el, hanem „a drága, költséges, céljuknak meg nem felelő, Kecskeméten megszervezendő szaktanitóképzés, mint a komáromi képzés és képző felújítása. A képzés megszervezésénél nem azok a szempontok vétettek figyelembe, amelyeket egyesületünk vezetősége folyton hangoztatott, Brózik Dezső kartársunk pedig lapunkban oly szépen kifejtett és megindokolt: „E pályán ma már csak 100%-os alapos tudással, biztos fellépéssel lehet az iskolának becsületet, tekintélyt, megbecsülést szerezni.” Másutt így ír: „A legnagyobb bűn lenne a nemzet gerincét képező kisgazdaosztály egészséges gyermekeinek százezreit, a jövő generációt, kisebb képesítésű tanerőkkel taníttatni, mint a szerencsétlen gyengeelméjűek pár ezerjét”.

Ne feledjük azonban, hogy a gyengeelméjűek és siketnémák sohasem részesülnek oly lenézésben, mint a gazdasági népiskola proletár tanulói. És a gazdasági népiskola csak a tanulóanyag megválogatása után válik valóban és kifejezetten a nemzet gerincét képező kisgazdaosztály egészséges gyermekei százezreinek egészséges iskolájává.

De menjünk tovább és lássuk meg, hogyan igazodnak az események, történések és tények a mai állapotokhoz. A lapok hozták, hogy bizottsági tárgyaláson felvilágosításként hangzott el ama kijelentés, hogy

az önálló gazdasági népiskola tanterve most még azonos a gazdasági továbbképző tantervével. Ami azt jelenti, hogy a kettő között nincs vagy legalább is nem sok lehet a különbség.

Az Országos Gazdasági Szakoktatási Tanács legutóbbi ülésen többek között kimondották, hogy a szaktanitóképző mielőbb állítassék vissza és hogy azután az elemi iskolai tanító és tanítónőképzőben a gazdasági ismeretek tanítását kellő képesítésű tanárok lássák el.

A háboru után kormánytanácsosi és gazdasági tanácsosi címek adományoztattak. Tudok esetet, hogy elemi iskolai tanító gazdasági tanácsosi címet kapott; 20–30 holdas néhány elemi iskolát végzett kisgazda ugyancsak gazdasági tanácsosi cím adományozásában részesült. Különösebb politikai tevékenység a háttérben nincs. Kérdelem, a mi szaktanitói státuszunknak nincsegyetlen egy oly tagja sem, aki e címek valamelyikét megérdemelte volna? Hát igazán annyira nem vagyunk kellő képesítésűek, hogy a legszebb és legeredményesebb, sokszor a lehetetlenségekből és lehetetlen körülményekből példátlan erőfeszítéssel, ambícióval, tudással, vasakarattal kihozott munka sem tesz bennünket arra méltóvá? Mi tudjuk és minden beképzelttség, önámítás és elfogultság nélkül állíthatjuk, hogy igenis vannak közöttünk arra érdemesek. A mellőzés okának kutatásánál ismét eljutottunk ahhoz a nem gazdasági iskolába való tanulóanyaghoz, amelyet onnan eltávolítandónak tartunk.

Nekünk nincsenek ellenségeink vagy ellenfeleink, de ha esetleg mégis volnának, azoknak feltétlen érdekük a proletár tanulóanyagnak a gazdasági népiskolában való bentmaradása, mert a gazdasági népiskola és a szaktanitóság problémái, reformtörekvései így örökös tervek, kérések és ábrándok maradnak és mert csak az „ismétlősökön” keresztül lehet a szaktanitóságot társadalmi és hivatali alacsonyabbrendűségben tartani, mellőzni, vissza és háttérbe szorítani. Működése csak így korlátozható minél szűkebb körre és így juttatható számára kizárólag csak statiszta szerep.

Magas nivójú, tehát akadémiai és egyetemen befejező szaktanitóképzés és tanulóanyag megrostálása, e kettő együtt hozza meg a népies és kötelező gazdasági oktatás reneszánszát. Ha pedig a vegyes tömeg továbbra is a gazdasági népiskolában marad, rányomván az iskolára a proletár bélyeget és elhomályosítván a főcél, hogy a gazdasági népiskola ténylegesen a kis és törpebirtokosok egészséges gyermekeinek egészséges iskolája legyen. Kéréseink nem teljesülése és egyéb mellőzések miatt sok-sok méltánytalanságnak, szomorúságnak, elkeseredettségnek, am

bicció megrokkannásnak lesz még a jövőben is okozója.

Iskoláinknál azonban előbb említettekén kívül még radikális eljárásra, operatív beavatkozásra is van szükség, hogy az igazi és alapbaj megszüntethető és a gazdasági népiskola szervezetéből, mint minden egyéb bajunk okozója, véglegesen kiküszöbölhető legyen.

Én biztos vagyok abban, hogy minden, ami majd a közel jövőben a jelek szerint történni fog, nagy lelki megrázkódtatást vált ki s a velünk ellenkező véleményen levő kartársainkat arra készítetik, hogy álláspontjukat módosítsák.

Barátod és hived:

Király Ferenc.

„ÁLLAMI ÉS NEMZETI LÉTÜNK ALAPJA A FÖLD”.

Írta: Senior.

(Folytatás.) Báró Eötvös József halhatatlan emlékű kultuszminiszterünk az 1868. évi XXXVIII. tc.-kel életre-hivott kötelező népoktatásának felső tagozata, az úgynevezett ismétlő oktatás van hivatva hazánkban a népoktatást betetőzni; vagyis mindazok, akik magasabb iskolákba, vagy szakiskolákba nem járnak tovább, ez iskolákba kerülnek, mint kötelezett tanulók. Tehát kezdetben — mint látjuk úgy a kis-ipar és kiskereskedelem, mint a hivatásos kisgazda —, valamint a törpebirtokos-osztály és a vagyontalanok tömegeinek gyermekei mind csak ez iskolát voltak kötelesek látogatni. — Hogy e különböző társadalmi osztályok serdülő gyermekeinek ily további együttes nevelése, de főleg oktatása, mily problematikus értékű volt ezidőben, azt bizonyítani felesleges. — Erre a tarthatatlan helyzetre legelőször — mintegy fél évszázaddal ezelőtt — az iparosok ébredtek reá, majd őket rövidesen követték a kereskedők és erre ezek megalkották a maguk hivatásának megfelelő, kötelező szakjellegű iparostanonc- és kereskedőtanonc iskolákat. A szervezetlen, magára maradt harmadik termelő hivatás osztálya: a hivatásos kisgazdatársadalom, a két hivatás kivonulása után sem ébredt annak tudatára, — sőt a hatvan-nyolc év után se még — hogy az ő hivatása is van oly érték, mint az előbbieké, hogy neki is járna egy kizárólag az ő ifjuságának élet-hivatására előkészítő, e célból megszervezett szakiskola. Nem ébredt a hivatásos kisgazdatársadalom arra, hogy az ő kiképzési igényeit sem lehet az általános népoktatás kereteiben kielégíteni. Ezek a kívánalmak e kereteket már régen, de legalább is az ipar- és kereskedelem ily irányu felébredésével egyidőben szintén túlnőtték. Idővel mégis bizonyos változás történt e téren, habár arra nem a kisgazda

társadalom ily irányú megmozdulása adott ösztönzést, de legalább mégis történt valami. Ugyanis az ismétlőoktatásnak időközben beállott teljes válságba jutása adta meg a gondolatot a milleneum évében Báró Wlassits Gyula dr. akkori vall. és közokt. miniszter egyik miniszteri osztálytanácsosának, jó emlékezetű, néhai Halász Ferencnek, hogy ez ismétlő-iskolák jellegét az ország agrikultúr jellegének megfelelően bizonyos gazdasági tudással is saturálni kellene, ezzel ez iskola válságát megszüntette, — mivel ekkor ez iskola már: „senki iskolája“ gúnynévvel tengődött csupán. Ilymódon azután, egy ily irányú reformmal e kérdést el lehetett valameddig odázni. — E lépés ekkor oly nagy jelentőségű volt, hogy e téren ezzel akkor mi magyarok megelőztük egész Európát. Sajnos, e kérdésben ma is még mindig az elindulásnál állunk és bizony ma már e téren az egész világ elénk került.

Néhai Halász Ferenc ez időben, miniszterének meleg érdeklődése és egyező akaratával az ismétlő oktatást 3 jellegű tagozatra bontatta fel. — Oly helyeken, hol a lakosság foglalkozása főleg nem gazdasági jellegű volt, az ismétlőoktatást meghagyta továbbra is eredeti szervezetében, általános-művelődés tanítási jelleggel. (Ezeket az iskolákat ma általános továbbképző iskoláknak hívják). Oly községben, ahol a lakosság többsége földműveléssel foglalkozik ugyan, de az ismétlő iskolás tanulók létszáma nem oly nagy, hogy azok gazdasági oktatása legalább is egy tanerő állandó munkáját kimerítené, ott az ismétlő iskolát a mindennapi iskolával továbbra is kapcsolatban, az elemi iskola tanítóinak kezében hagyta meg, mint gazdasági ismétlő iskolát (ez a mai gazdasági továbbképző iskola), kötelezve azonban a gazdasági tanítást végző elemi iskolai

tanítókat, hogy részükre e célból megszervezett nyári tanfolyamokon gazdasági képzést szerezzenek. — Ahol pedig a községek a nagyobb létszámú tanulók oktatására külön gyakorlótelepet adtak át felszerelve, ott az ismétlőiskolát — a mindennapi iskolától elszakítva, — külön szaktanítós ismétlő iskolává (a mai önálló gazdasági népiskola) szervezték át.

Ez utóbbi átszervezésénél a hivatásos kisgazdatársadalom rovására egy rettenetesnek mondható tévedés történt, mely fájdalom mind a mai napig fennáll. Ugyanis azzal, hogy a mai önálló gazdasági népiskolák, illetve más elnevezésű elődei nem állítottak kizárólagosan csak a hivatásos kisgazdatársadalom ifjúságának szakoktatásának és nevelésének szolgálatára, vagyis új átszervezésükben nem utánozták sem az ipari, sem a kereskedői társadalom jól megszervezett tanoncoktató szakintézményeit, hanem ez iskolát továbbra is meghagyták a kötelező általános népoktatás szerves részének, végleg megpecsételték ez iskolák sorsát. — Midőn e jelentőségében fel nem mérhető rettenetes tévedés megtörtént, rendeleti paragrafusokban azt is kimondották — mi sajnos szintén ma is teljesen érvényben van —, hogy ahol önálló gazdasági népiskola van, ott az ismétlő oktatás másik két típusú iskola egyike sem állítható fel. Vagyis az önálló gazdasági népiskola — ahol ilyen van — ma is még nemcsak a hivatásos gazdai ifjúságot öleli magához, hanem a kötelező, mindenkire kiterjedő oktatás gereblyéjével minden oly 13—15 éves koru, mindkétnemű gyermeket a maga csűrjébe gereblyé, aki már nem tanul tovább, tekintet nélkül azok iskolai előképzettségére és válogatás nélkül arra, hogy az illető gyermek mily hivatású szülők gyermeke, illetve azok a gyermekek mily jövőbeli hivatást óhajtanak majd választani.

Igy becslésem szerint ezen iskolák tanulóinak csak mintegy fele olyan, akinek földje van, a másik fele földnélküli. Falun természetesen nagyobb a földbirtokkal rendelkezők száma, míg városban esetleg csökken e szám. A városi önálló gazd. iskoláknak így igen sok meddő munkát okoz az, hogy a beiratkozott tanulók közül év végéig átlagban csak 70% jár fel az iskolába, míg 30%-a évközben elkallódik, mint más hivatású. — Ebből a megmaradt

70%-ból 35% esik az I.-ső, 23% a II.-ik és 12%-nyi a III. osztályra. A III. o. végzett e 12% már a hivatásos gazda ifjúság sorába tartozik. De akkor joggal kérdezhettük, hogy a hiányzó százalék miért veszi el a kiképzés jobb és tökéletesebb lehetőségét ép az arra hivatott a gazdai ifjúság elől? Miért nem lehet ennek a tömegnek az ő igényeit kielégítő gazdasági szaturáltású iskoláját egyedül látogatni, de úgy, mint pl. a szomszéd községben lakó, ily körülmények között élő gyermektársai tehetik? Míg tehát a kisgazda ifjúságnak kisebb községben be kell érnie az ottani ismétlő oktatással, addig az oly nagyobb helyeken, ahol már önálló gazdasági népiskola is van, nemcsak ő, de a muzsikus-cigány, a bolti-szolga, a trafikos és bejáró leánynak is erőneke erejével hivatásos gazdai kiképzést kell kapnia, mert ezt követeli a paragrafus. Az így nyújtott szakszerű kiképzés is oly korban kezdődik meg és fejeződik is be a hivatásos kisgazda ifjúságra nézve, melyhez hasonlót komoly szakpályán sehol sem találunk. A 13—15 életév az a két életkor határ, amiután a gyermekeket szakképzetté kell nyilvánítani iskolájának. Vajjon a gyermek ebben az életkorban képes-e fejletlen testtel, zsenge értelmiképességével egy olyan nehéz pályára, mint a hivatásos kisgazdai és gazdasszonyi teljesen felkészülni? Igazán csodálkozni lehet azon, hogy ez iskolák megszervezésénél az illetékesek vajjon miért nem vették mérvadóknak, utánczóknak a tanonc-iskolák szervezetét? Vajjon miért nem emelték ki ez iskola-típust az általános népoktatás ismétlő tagozatából úgy, mint a tanoncoktatást annak idején? Vajjon miért nem adták át ez iskolát kizárólagosan a hivatásos kisgazdatársadalom ifjúságának szakképzésére és nevelésének céljaira?

Ezek az iskolák az ő adott körülményeik között bármily csodás erőfeszítést fejtenek is ki, azért csodát nem tehetek és jövőben sem tehetnek. E nagy erőfeszítésük s gyakran csak közepes eredményük azok számlája terhére irandó, akik ez intézménynek szerkezeti hibáit — felelősségük tudatában — ki nem keresték, fel nem ismerték s azokat ki nem javították. Pedig több, mint két évtizeddel ezelőtt írta egyik szakíró iskoláinkra vonatkozólag: „Magyar nemzeti létérdek, a magyar faj fennhatóságá-

nak létkérdése kívánja, hogy a magyar kisgazdaosztály különleges iskoláit: az önálló gazdasági népiskolákat teljes számban, minél előbb, „minél tökéletesebben megszervezzük . . .“

Összes mezőgazdasági szerveink között az önálló gazdasági népiskola az az intézmény, melyre nemzeti büszkeséggel lehet elmondani, hogy eredetében, alapjában, irányzatában, formájában, lényegében egyaránt magyar alkotás az, és olyan, amelyre és amilyenre a magyar földműves népnek szüksége van s mely hatásában is meg fogja mutatni magyar jellegét, ha úgy fogjuk ez iskolákat megszervezni, berendezni, mint azt a nemzeti érdek, nemzeti cél, kor, tudomány és a praktikus élet követeli.

Ez elhangzott és sürgetett reform azóta sem valósult meg. Azóta legfeljebb ez iskolák érdekében apró-cseprő, részben elkésett jelentéktelen pepecselés folyt csupán, de lényegében maradt minden a régiben. E kérdést az általános kötelező népoktatás keretében megoldani ma már állig lehet. Ez úgy már több az általános kultúra emelésének ügyénél, ma már e kérdés kihatásánál fogva fontos gazdasági kérdéssé lett, kenyér-kérdéssé nőtte ki magát, s ez valóságos nemzeti érdek is, állami anyagi-érdek is. Rendezésének itt a 12-ik órája, mert ez intézmény elcsenevészedik és így csecsemőkorát kell, hogy élje és elszenvedje.

Az önálló gazdasági népiskolának a hivatásos kisgazdaifjuság egyedüli, öncélú iskolájává kell kinőnie magát, mert amíg ez meg nem történik, addig csak üres jelszó marad, hogy a föld a nemzetünk és államunk létalapja!

Gyümölcsstermelésünk problémái.

Írta: Oberhammer Géza.

Az autarchiás elgondolás — az önellátás elve —, amely a mai kort annyira jellemzi, egyúttal megindítója volt a minőségi termelésnek is. A konjunkturális viszonyok, az internacionális gazdasági érdekelődések, a kereskedelmi szerződések módosításai és még sok más tényező mind szükségessé tették azt is, hogy a gyümölcsstermelés a megfelelő és szakszerű irányítást ne nélkülözze. A magyar

gyümölcsnek a kiválósága, zamatos íze, édesége külföldön elismert, csak az exportnál az anstandolással kapcsolatban merültek fel a kifogások.

A magyar talaj speciális ereje és a gyümölcsstermelésre oly nagyon előnyös éghajlati viszonyaink megrakták gyümölcsünket párját ritkító tartalommal, tetszetős külsővel, gazdag vitamintartalommal, végül is hátra van még az, hogy fokozottabb figyelem fordítandó a piaci értékük emelésére. A tervszerű, modern gyümölcsstermelés alapjai valójában az 1929-ik évben lettek lerakva. Két alapfeltétel biztosítása volt elsősorban a cél: a standard gyümölcs termelése és a külföldi igényeket tökéletesen kielégítő expört-forma! Ezek után lép előtérbe a legfontosabb kérdés: a lukrativitás. Hiába állítja elő a gazda a prima árút, ha azt az önköltségi áron alul kénytelen eladni. Ennek a megoldása pedig két tényezőtől függ: a helyes értékesítési politikától és a termelési költségek csökkentésétől.

Minden állam főfeladata az értékesítés helyes összeegyeztetése. Kétségtől fennáll az, hogy az egységes értékesítéshez okvetlen szükséges az egységes irányítás. Hogy ez milyen fontos, példa rá Németország agrárpolitikája, amelyet világosan mutat a német földművelésügyi minisztérium hivatalos közlönye a „Bericht über Landwirtschaft.“ Az irányítás azonban csak akkor éri el a célját, ha az lejut a kisgazda rétegig és megfelelő szakemberek vezetése alatt áll, akik a főirányító szervekkel állandó nexusban vannak és így a gazdák az aktuális gazdasági kérdésekről állandóan tájékozódást szereznek. Az irányító és felvilágosító munkával párhuzamosan halad az értékesítés kiépítése is. Meg kell előzni azt, hogy a gazdákat deprimálja az a tapasztalat, hogy a szervezetlen gazdakinálattal szemben egy többé-kevésbé szervezett vevői érdekeltség álljon. Ennek könnyen az a következménye lehet, hogy a gazda kénytelen a kelletnél is alacsonyabb áron értékesíteni termelvényeit. Hogy a gazda a minőségi termelés fokozásához kedvet nyerjen, okvetlenül szükséges, hogy elérje azt az árnyót, amely arányban áll az ő munkájával, fáradozásával, költségeivel és a befektetett tőke kamataival.

Az egységes, a külföldi igényeket is ki-

Égítő tervszerű gyümölcsstermelés jó úton van, csak a megfelelő értékesítő szervek megkötése van hátra. Sokat lehet hallani a gazdasági liberálizmus alkonyáról a mai életben. Az biztos, hogy az agrárpolitikával kapcsolatos telepítési politika az életerős kisgazdaságok létesítése felé tendál. A gyümölcsstermelés főleg a kisgazdák kezén van, tehát legnagyobb valószínűség szerint a szövetségi alakulatok fognak előtérbe lépni mind a termelés, mind az értékesítés terén is. A kisgazda-termelés magában hordja a szövetségi eszme térfoglalását. Mindezekből következik az, hogy az értékesítésnek a szövetségi szellemben való megoldása a leghelyesebb. A hazai iskolapéldája ennek a magas gazdasági kultúrájáról híres Dánia. A helyes irányban megindult magyar gyümölcsstermelésnél a helyes kulcsa az értékesítés — a magyar viszonyoknak legjobban megfelelő — megszervezésében van!

A rentabilitás másik fontos tényezője a termelési költségek viszonya. A nagy nemzetközi konkurenciában az átlagon felüli magas értékesítési árat elérni nem lehet, azért fontos, hogy a termelési költségeket arra a nívóra szállítsák le, amelyen a gazda megtalálhatja a maga számítását, amelyen az árspannung a legmegfelelőbb.

Mindjárt megemlítendő az egyik legfontosabb, a termelési költségeknek nagy százalékát kitevő permetezőszerek kérdése. A forgalomban szerepel többszáz féleség, amellyel igen magas árakban. Szükséges volna a permetezőszerek tömkelegében egységes álláspontot elfoglalni és ennek megfelelően útmutatást nyújtani, a drágaságukat lecsökkenteni, mert e nélkül a kívánt célt nagyon is lassan lehet elérni. A gazdák nagy részénél már nem is annyira a jellegzetes konzervatizmus játszik közre a mai kor követelményeinek a követésénél a gyümölcsstermesztéssel kapcsolatban, hanem a fentemlített körülmények akadályozzák az intenzitás fokozását. Amíg a termelési költségek és az értékesítési árak közötti spannungot ezeknek a méregdrága voltak összeszorítja, a felvilágosító munka sem fogja mutatni azt az eredményt, amely más-különbben azt koronázná.

A permetezőszerek mellett az egyéb növényvédelmi szereknek, berendezéseknek is mind összhangban kellene állniok a gyümölcsstermelési üzemből elérhető haszon nagyságával. A továbbiakban bevezetendő volna a külföldön már általános gyümölcs-szabvány megállapítása. Szükséges annak a biztosítása, hogy a másodrendű gyümölcsök is elhelyezést tudjanak nyerni. A népművelési előadásokon különösképpen kell gondoskodni arról, hogy a nép széles rétegei tudomást szerezzenek arról, hogy a gyümölcs nemcsak luxuscikk, hanem tápanyagtartalom és dietikai szempontból is igen nagy érték. A nyers gyümölcsöt népszerűsíteni kell, amellyel együtt jár a belső fogyasztás emelése is! Üdvös dolog a nagy gyümölcsstermelő gócpontokon felállítani gyümölcsfeldolgozó telepeket, konzervgyárakat. Hogy ez milyen fontos és hasznos, legjobban bizonyítja az, hogy külföldi pénzcsoportok is érdeklődnek ez irányban, mert tudatában vannak a magyar gyümölcs sajátos, versenyképes ízével, zamatával. Ott vannak a hűtőházak, amelyek nélkül egy modern gyümölcsstermelést elképzelni nem is lehet. Ezeknek a szaporítását folytatni kell, amely igen erős fegyver a gazdák kezében. Hasznosságuk felbecsülhetetlen. A legjobb értékesítési alkalmat kihasználhatják és a nagyon gyorsan romló, de amellyel jó árat biztosító idényárúknak nagybani termelését segítik elő. Az ilyenekbe fektetett tőke igen bőségesen meghozza a kamatját.

Előnyös volna gyümölcskiállításokat gyakrabban rendezni és azokat rendszeresíteni, különösképpen a vidéki gócpontokban, mert ezek által nagy mértékben előadódnak értékesítési lehetőségek, az eredmények pedig a gazdákra ösztönzőleg hatnak. Emellett az igazi valójában bemutat egy tervszerű irányított gyümölcsstermelést, mely ennek a legnagyobb propaganda eszköze.

Ezek volnának nagy általánosságban azok a problémák, amelyek a gyümölcsstermeléssel kapcsolatban felmerülnek. Ezeknek a megoldása, illetve kiegészítése nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a tervszerűen irányított magyar gyümölcsstermelés haladhasson azon az úton, amelyen a külföldi termelvényekkel sikerrel fel tudja venni a versenyt minden tekintetben!